

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: Drs. ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPEL — LITERATUUR: M. M. DEEN JR. EN Drs. A. ROBLES
BESLECHTE GESCHILLEN: Mr. A. E. J. NYSINGH — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: J. H. TEXTOR — UIT HET BUITEN-
LAND: W. BEYDERWELLEN, J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN EN A. VAN RIETSCHOTEN — EFFICIËNTIE: C. A. BLAZER EN L. POLAK
— REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR: Mej. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG —

MEDEWERKERS: PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, Mr. P. J. DAM, E. VAN DIEN, W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. Dr. Ir.
— J. GOUDRIAAN JR., S. KONIJN, JAMES POLAK, PROF. Dr. N. J. POLAK, J. E. SPINOSA CATTELA, Dr. A. STERNHEIM —

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 82444

UITGEVER: J. MUISSES - PURMEREND
TELEFOON 77 - GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEORLOOFT. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS. —

VERSCIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD

De nieuwe lectoraten aan de Nederlandsche Handels- Hoogeschool te Rotterdam en aan de Faculteit der Handelswetenschappen te Amsterdam	Blz.	17
door A. Nierhoff		
De Efficiency-dagen en de Efficiency	"	18
door F. Donker Duyvis		
De zelfstandigheid van den Accountant	"	20
door J. H. Hageman		
'n Opmerking naar aanleiding van „Development of Pro- fessional Accounting in Continental Europe”	"	20
door Dr. G. Brackel met naschrift van E. v. Dien		
Verskil in inkomen voor Rijks- en Plaatselijke inkomsten- belasting	"	21
door B. van den Berg		
Examenvraagstukken	"	22
Red. Drs. Abr. Mey en Drs. J. Paardekooper Boekhouding van een Commissionair in Effecten		
Boekbeoordelingen	"	23
Mr. Dr. P. N. M. Koolen: Het crediet in de Volkshuis- houding 1929 door Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk		
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde	"	25
Nieuwe boeken	"	27
Federatief examen van het Nederlandsch Instituut van Ac- countants en de Nederlandsche Organisatie van Account- tants	"	29
Vraagstukken Accountancy C van November 1929		
Ontvangen boekwerken	"	32

DE NIEUWE LECTORATEN AAN DE NEDERLANDSCHE HANDELS-HOOGESCHOOL TE ROTTERDAM EN AAN DE FACULTEIT DER HANDELSWETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM

Gedurende vele jaren berustte de opleiding van den toekomstigen accountant uitsluitend bij de accountantsverenigingen. Deze opleiding sloot zich uit den aard der zaak ten nauwste aan bij de praktijk, daar zij in handen was van praktisch werkzaam zijnde accountants. In dezen toestand is ver-

andering gekomen toen de Handels-Hoogeschool te Rotterdam als voortzetting van de studie voor het Doctoraal-examen in de Handelswetenschappen het examen Rekeningwetenschap instelde. Daarmede was een begin gemaakt met de opleiding van academisch gevormde accountants. Door de benoeming van den heer *Dijker*, enkele jaren geleden, als lector in de Rekeningwetenschap heeft men laten uitkomen, dat het onderwijs in de Rekeningwetenschap door een in de praktijk werkzaam zijnde accountant zeer op prijs werd gesteld.

De heer *C. A. Blazer* werd in het afgelopen jaar als lector in de Rekeningwetenschap aan de Handels-Hoogeschool te Rotterdam benoemd. Men heeft door deze benoeming, evenals door die van den heer *Dijker*, laten blijken, dat men de opleiding van den academisch gevormden accountant in handen wenschte te leggen van accountants, die naast kennis, door jarenlange beroepsuitoefening over een rijke ervaring beschikken. Ongetwijfeld moet eene dergelijke combinatie de vorming van den toekomstigen accountant ten goede komen.

Toen in 1929 werd besloten, dat ook de Handelsfaculteit te Amsterdam tot opleiding van accountants zou overgaan, werd bij de keuze van lectoren eenzelfde gedragslijn gevolgd als bij de Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam. Als lectoren voor het onderwijs in de toegepaste bedrijfshuishoudkunde en administratieve statistiek en de controleleer werden benoemd de heeren *G. P. J. Hogeweg* en *L. van Essen Lzn.*

Wij wenschen den nieuwen lectoren bij hun arbeid veel succes en hopen, dat hun onderwijs veel zal bijdragen tot de ontwikkeling van het accountantsberoep in ons land.

Wij laten hieronder een overzicht volgen van den inhoud der „openbare les” der drie nieuw benoemde lectoren bij de aanvaarding van hun lectoraat.

De heer *Blazer* had als onderwerp van zijn openbare les gekozen „Controle bij Banken”. Hij had daarbij niet de bedoeling eene beschrijving te geven van de techniek van controle bij banken, maar wel hoe de controle bij banken het best geregeld kan worden. Bij de keuze van het onderwerp had een rol gespeeld het feit, dat de banken nog zeer weinig behoefte gevoelen aan verificatie door accountants van de door hen ge-

publiceerde cijfers. De public-accountant zou voor de onder-teekening van de jaarrekening als theoretischen eisch een volledige controle moeten stellen. Daar de Bank den arbeid harer eigen controle-afdeeling niet zal willen uitschakelen, is deze eisch practisch niet uitvoerbaar. Eene oplossing zou wellicht gevonden kunnen worden door de volledige accountants-controle te laten uitoefenen door een als ambtenaar aan de Bank verbonden accountant. Deze ambtenaar zou dan als lid van eene der daarvoor in aanmerking komende accountants-vereeningen aan de door zijne vereeniging gestelde beroepsopvattingen gebonden moeten zijn. Het publiek zal echter de voorkeur geven aan de handtekening van een van de Bank onafhankelijk accountant. Zoo komt men dan tot een compromis van samenwerking tusschen den public-accountant en den leider van de controle-afdeeling der Bank.

De heer *Hogeweg* sprak over „De ontwikkeling der Controleleer”. Spreker deelde mede, dat de behoefte aan controle op eene afgelegde rekening en verantwoording, en op de boekhouding, die daaraan ten grondslag ligt, door deskundigen, al in heel oude tijden werd gevoeld. Alle eeuwen door vindt men in vele landen bewijzen van het bestaan van controleerende ambtenaren. De public-accountant, zooals wij die thans kennen, bestaat slechts 70 à 80 jaar. De ontwikkeling van het beroep wordt daarna besproken. Door de ervaringen der praktijk kwam men tot afleiding van algemeene regelen, waaruit geleidelijk een controleleer groeide. De ontwikkeling van de controleleer in verschillende landen, Engeland, Amerika en Duitschland, wordt nu achtereenvolgens besproken. Daarna behandelt spreker meer breedvoerig het standpunt, dat in Nederlandsche accountantskringen wordt ingenomen ten aanzien van de verantwoordelijkheid van den accountant bij het onderteekenen der jaarrekening. Het is deze verantwoordelijkheid, die de eischen bepaalt, welke aan de controle moeten worden gesteld. In dit verband komt spreker dan tot de vertrouwenstheorie van Prof. *Limperg*. Deze objectieve controleleer wordt echter niet door alle accountants aanvaard. Er is n.l. eene richting, die de meening is toegedaan, dat in aanmerking mogen worden genomen de omstandigheden, waaronder men werkt, waardoor eene meer beperkte verantwoordelijkheid mag worden voorbehouden.

Het onderwerp van den heer *Van Essen* was: „Eenige beschouwingen over administratieve organisatie”.

Achtereenvolgens werden behandeld: de eischen, waaraan de administratie in verband met de behoeften van het bedrijf moet voldoen, de arbeidsverdeling, die moet worden toegepast en ten slotte de hulpmiddelen, die kunnen worden gebruikt. Bij de bespreking van de eischen, die gesteld moeten worden, gaat spreker uit van de primitieve administratie voor bedrijven van kleinen omvang, om te komen tot het bedrijf, dat verantwoording eischt van de beheerders van vermogensbestanddeelen en waarbij de boekhouding voert tot eene balans en winst- en verliesrekening. De waarde van de boekhouding als bron voor bedrijfsstatistiek wordt daarna besproken. De boekhouding moet zóó zijn ingericht, dat zij gegevens verschaft voor de kostprijsberekening; zij heeft dan groote beteekenis voor de beoordeling van zuinig bedrijfsbeheer.

De organisatie van de administratie moet zoodanig zijn, dat fouten spoedig ontdekt kunnen worden. In dit verband worden de maatregelen voor interne controle besproken. Een viertal voorbeelden van interne controle-maatregelen worden daarbij behandeld.

Als hulpmiddelen ten dienste van de administratie worden genoemd de losbladige boeken en de kaartsystemen. Een enkel

woord wordt ook gewijd aan de machinale hulpmiddelen en de wijzigingen, die zij in de inrichting der administratie brengen.

A. NIERHOFF

DE EFFICIENCY-DAGEN EN DE EFFICIENCY

De redactie van dit tijdschrift was zoo vriendelijk mijn aandacht te vestigen op het artikel van den Heer *Blazer* onder bovengenoemden titel in het jongste Meinummer, waarin verschillende critische opmerkingen omtrent het Ned. Inst. v. Eff. en de door dit Instituut georganiseerde Efficiency-dagen voorkomen. Gaarne maak ik van de geboden gelegenheid tot gedachtenwisseling gebruik.

Terecht merkt de Heer B. op, dat de doelstelling van het Ned. Inst. v. Eff. het best ware te formuleeren als het „samenbrengen en bevorderen van samenwerking van alle lichamen en personen, die bereid zijn, aan de toepassing van efficiënte methoden mede te werken”. Dit houdt in, dat het Efficiency Instituut vóór alles moet trachten leiders van bedrijven samen te brengen. Daarnaast zijn ook theoretisch geschoolde personen als leden van het Instituut welkom, opdat de ontwikkeling van het wetenschappelijk bedrijfsbeheer, zoowel door onderlinge ervarings-uitwisseling van de bedrijfsleiders, als met behulp van wetenschappelijke voorlichting door theoretici worde bevorderd.

Waar naar het oordeel van de leiders van het Instituut het zwaartepunt moet liggen in het uitwisselen van ervaringskennis, die aan de praktijk getoetst is, is het duidelijk, dat de voornaamste activiteit van het Instituut naar binnen is gericht. Datgene wat naar buiten komt draagt — althans voorloopig — in hoofdzaak een propagandistisch karakter.

De interne werkzaamheid is voorshands gericht op den commissiearbeid der bedrijfsstudiegroepen en den informatiedienst ten behoeve van de leden.

Op den duur zal de commissiearbeid aanleiding tot publicaties geven; in mindere mate ook het werk van de bedrijfsstudiegroepen.

Ten aanzien van deze bedrijfsstudiegroepen staat de Heer B. sceptisch. Hij vraagt zich af, of het mogelijk zal zijn, voor de onderwerpen, waarvoor groepen zijn ingesteld, „normen” te geven. Opgemerkt zij, dat bij het instellen van bedrijfsstudiegroepen geenszins beoogd is normalisatiearbeid te doen verrichten, doch in de eerste plaats te bevorderen, dat de leden elkaar wederzijds een inzicht geven omtrent de wijze waarop zij verschillende vraagstukken van wetenschappelijk bedrijfsbeheer hebben opgelost in hun eigen ondernemingen. Dit houdt niet in, dat bedoelde oplossingen ongewijzigd zouden worden toegepast op andere bedrijven, zij het dan ook, dat zich wel eens gevallen zullen voordoen dat normen kunnen worden vastgesteld.

Commissies zijn er thans voor: Publicaties en literatuurgegevens, Tentoonst. belangen, Business-research, Eff. van den menschelijken arbeidsfactor, Propaganda, Beheersvorm van groote ondernemingen, Bureauorganisatie, Repertorium op bronnen van gegevens.

Bedrijfsstudiegroepen zijn ingesteld voor: Administratieve techniek, Archiefbeheer, Leerlingwezen, Loonadministratie, Magazijnadministratie en Transportmiddelen in het bedrijf.

Het is een verheugend verschijnsel, dat de Vereeniging „Stumoka” die als een studiegroep voor moderne kantoormachines is te beschouwen, thans in nauw verband is getreden met het Ned. Inst. v. Eff.

De inlichtingendienst van het Instituut wordt grotendeels verzorgd door den bibliographischen informatiedienst van het Nederlandsch Instituut voor Documentatie en Registratuur dat,